

PROGRAMAZIOA B2.2

HELBURUAK, GAITASUNAK, EDUKIAK ETA EBALUAZIOA

MAILAREN DESKRIPTZIOA

Erabiltzaile independentea.

Gai da hizkuntza erabiltzen den lekuetan **era autonomoan** bizi izateko eta beste erabiltzaile batzuekin harreman pertsonal eta sozialak izateko; baita hezkuntza-inguru tertziarioaurrean ikasteko ere; edo lanbide-inguru batean ohiko gaietarako buruzko lankidetzak eta negoziak eskatzen duten egoeretan jarduteko. **Eraginkortasunez komunikatzeko** bezainbesteko jarioz, naturaltasunez eta zuzentasunez erabiltzen du hizkuntza, **ohiko egoeretan zein espezifikoko eta konplexuagoetan**. Eduki abstraktua zein zehatza duten gai orokorren, edo norbere intereseko edo espezializazioaren gaineko ahozko eta idatzizko **testu luze samarrak**, orotariko **egitura konplexuak** eta **lexiko-sorta zabaleko ohiko esapideak** dituztenak ulertu, bakarrik zein beste batzuekin sortu eta prozesatu, hizkuntzaren aldaera estandarrean eta **erregistroa komunikazio-asmora eta egoerara egokituz**.

HELBURUAK

HELBURU OROKORRAK

B2 mailan, ikasleak haxe **ikasten du**:

- Hizkuntza erabiltzen duten hiztunekin esfortzu handiegirik gabe komunikatzea hizkuntza behar besteko jariotasunez eta naturaltasunez erabilita.
- Ahoz zein idatziz ulertzea, adieraztea eta elkarreragitea, era askotako baliabide linguistikoak erabiliz.
- **Gai izatea hizkuntza erabiltzen den lekuetan independentziaz bizitzeko, ikasteko edo lanean behar besteko eraginkortasunez jokatzeko.**
- **Baliabide linguistiko konplexuak eta ohiko esapide idiomatikoak** barneratzea eta erabiltzea, esanahiaren ñabardurak antzeman eta adierazi ahal izateko.
- **Xede-hizkuntzako edo beste hizkuntza bateko hiztunen arteko bitartekotza egingo dute, ohiko egoeretan zein egoera espezifikoko eta konplexuagoetan, esparru pertsonalean, publikoan, hezkuntzan eta lanbidean.**

HELBURU ZEHATZAK ETA JARDUERAK

Entzunaren ulermena

Helburua

Egitura konplexuko ahozko testuen puntu nagusiak, xehetasun garrantzitsuenak, iritziak eta jarrera esplizitu eta inplizituak ulertuko dituzte, gai orokorrak edo norberaren interes edo espezializazio-arloetakoak izanik, abiadura arruntean artikulatuta, hizkuntzaren aldaera estandarrean eta edozein kanalen bitartez, baita entzuteko baldintzak onak ez direnean ere.

Jarduerak

- Adierazpenak, mezuak eta iragarkiak ulertzea (adibidez, korporazioen edo erakundeen adierazpenak edo mezuak), abiadura arruntean eta hizkuntzaren aldaera estandarrean.
- Hizkuntza konplexuko argumentu-lerro nagusia, ideia nagusiak, xehetasun garrantzitsuak eta inplikazio orokorrak ulertzea, gai aski ezagunak, orokorrak edo norberaren espezialitatekoak edo interesekoak badira, eta ondo egituratuta, eta ulermena gidatzen duten markatzaile esplizituak badauzkate.
- Elkarrizketa informal, aski luzeetan ideia nagusiak eta inplikazioak ulertzea.
- Elkarrizketa informaletan ironiaren edo umorearen ñabardurak antzematea, markatzaile esplizituen bidez adierazita badaude, eta argumentua argi garatzen bada, oso idiomatikoa ez den hizkuntzaren aldaera estandar batean.
- Elkarrizketa formaletan solaskideek nabarmentzen dituzten ideiak zehaztasun osoz ulertzea, baita jarrerak eta argumentu nagusiak ere.
- Telebistako eta irratiako programak ulertzea argi eta abiadura arruntean artikulatuta badaude. Horretaz gain, hiztunen gogo-aldarteak eta doinua/tonua identifikatzea.

Ahozko ekoizpena eta elkarreragina

Helburua

Kanala kontuan hartu gabe, ahozko testu argiak, nahiko zehatzak, luze samarrak, ondo antolatuak eta solaskideari eta komunikazio-asmoari egokituak sortzea: bakarrik zein elkarreraginean, era askotako gaiak bai interes orokorrekoak bai norberaren interes- edo espezializazio-arloetakoak, erregistroen eta estiloen aldaera estandarrean, eta ahoskera eta entonazio argi eta naturalarekin. Eraginkortasunez komunikatzeko behar besteko espontaneotasun-, jario- eta zuzentasun-maila izatea, nahiz eta noizbehinka hutsegiteren bat egin, baina jabetzen da eta zuzendu dezake.

Jarduerak

Jendaurreko aurkezpenak

- **Aurkezpen** publiko argiak eta zehatzak egin, luze xamarak eta alde aurretik prestatuak, ikuspuntuak azalduz, aldeko zein aurkako arrazoiak emanez, aukera ezberdinen artean abantailak eta desabantailak adieraziz, argumentuak argitasunez garatuz eta alde gehigarriekin eta adibideekin zabalduz edo defendatuz.
- Galderei behar besteko argitasunez, jarioz eta bapatekotasunez erantzun entzuleari tentsiorik ez eragiteko moduan.

Transakzioak

- Ohiko eta ez hain ohiko transakzioetan eta gestioetan segurtasunez moldatu.
- Informazio eta azalpen argi eta zehatzak eman eta eskatu norbere espektatibak eta jarrera argi utziz.
- Gai edo arazo bat planteatu aukera ezberdinen abantailak eta desabantailak kontuan hartuta.
- Argumentazioa behar bezala garatu arazoak konpontzeko.

Elkarrizketak

- Elkarrizketa formaletan eta informaletan, solaskide batekin edo gehiagorekin, eraginkortasunez parte hartu, aurrez aurre, telefonoz edo bestelako baliabideez.
- Aktiboki eta modu egokian parte hartu elkarrizketa, bilera, ika-mika eta eztabaidetan, ohikoak direnean zein espezifikagoetan ere (norberaren espezializazio-arloa, esparru publikoa, akademikoa edo lanbidekoa).

- Gertaerak, esperientziak, sentimenduak eta erreakzioak, ametsak, itxaropenak eta nahiak zehaztasunez deskribatu.
- Solaskideei erantzuteko iruzkin egokiak egin.
- Iritziak, sinesmenak eta proiektuak zehaztasunez adierazi eta defendatu konbentzitzeko moduan azalduta eta justifikatuta.
- Azalpenak, argudioak eta iruzkin egokiak eman.
- Hipotesiak eman eta erantzun.
- Solaskideei irribarrerik edo eragozpenik ez eragin hori nahi ez dela, ezta solaskideen artean tentsiorik eragin ere.

Irakurriaren ulermena

Helburua

Testu konplexuetako zentzu orokorra, funtsezko informazioa, puntu nagusiak, xehetasun garrantzitsuenak eta egilearen iritziak eta jarrera **esplizitu** eta **inplizituak nahiko erraz ulertzea**. **Gaiak era askotakoak** dira bai interes orokorrekoak bai norberaren interes- edo espezializazio-arloetakoak. Hizkuntzaren **aldaera estandarren batean** idatzita egongo dira, ohiko erabilerako **adierazpen idiomatikoak** dituztenak eta atal zailak berrirakurtzeko **aukera badago**.

Jarduerak

- Jarraibideak, argibideak edo bestelako informazio tekniko luze eta konplexuak ulertzea, baita baldintzei eta ohartarazpenei buruzko zehaztasunak barnean hartuta ere.
- Kontsulta-testuetan, gai orokorreari buruzko informazio zehatza ulertzea.
- Testu ofizialen eta erakundeen edo korporazioen testuen informazio espezifikoak ulertzea.
- Oharren, mezuen, korrespondentzia pertsonalaren, foroen eta blogen edukia, asmoa eta inplikazioak ulertzea.
- Norberaren espezializazio-arloari eta gai abstraktu zein zehatzei buruzko korrespondentzia formala irakurtzea eta funtsezko esanahia antzematea, baita xehetasun eta inplikazio garrantzitsuenak ulertzea ere.
- Kazetaritzako testuak ulertzea, gaurkotasuneko edo espezializazioko artikulak eta erreportajeak barne. Testu horietan egilearen ikuspuntuak agertzen dira eta autoreak iritziak ematen ditu implizituki zein esplizituki.
- Literaturako eta fikzioko testu garaikideak ulertzea, prosan, estilo bakunean eta hizkuntza argian idatzita.

Idatzizko ekoizpena eta elkarreragina

Helburua

Euskarria edozein izanda ere, **testu idatzi luze samarrak, ondo antolatuak eta nahiko zehatzak** sortzea, bakarrik edo elkarreraginean, **askotariko** gaien gainean bai interes orokorrekoak, bai norberaren interes- edo espezializazio-arloetakoak, **garrantzizkotzat jotzen diren alderdiak nabarmenduz**, hizkuntza idatziak berezko dauzkan hizkuntza-baliabide ugari modu egokian erabilia, eta komunikazio-egoeraren erregistrora eta estilora **eraginkortasunez egokituta**.

Jarduerak

- Informazio **konplexua** duten galdera-sorta eta inprimaki **zehatzak** betetzea.
- CV **zehatza** idaztea, motibazio-gutunarekin batera, eta garrantzitsutzat jotzen den informazioa zehaztu eta zabaltzea, eta hartzaileari egokitzea.

- Informazioa jakinarazi edo eskatzeko diren oharrak, iragarkiak eta mezuak idaztea, iritziak eta **azalpenak** barnean direla, **testu-genero eta -motaren konbentzioak** eta adeitasun-arauak errespetatuta.
- Hitzaldietan, aurkezpenetan edo solasaldi ondo egituratuetan garrantzitsutzat jotzen diren alderdiei buruzko oharrak behar beste xehetasunez hartzea.
- Ondo egituratutako elkarrizketetan (adibidez, lanekoetan), solasaldi formaletan, bileretan edo eztabaidetan, ideia nagusien, alderdi nabarmenen eta zehaztasun garrantzitsuenen oharrak hartzea.
- Korrespondentzia pertsonala idaztea eta foro eta blogetan **segurtasunez komunikatzea**. Albisteak eta ikuspuntuak **eraginkortasunez** adierazten dira, **nolabaiteko emozioa igortzen da**, gertaeren eta esperientzien **garrantzi** pertsonala **nabarmentzen da**, albisteak eta **ikuspegi ezberdinak komentatzen** dira.
- Instituzio publiko edo pribatuei eta enpresei korrespondentzia formala idaztea, informazio **zehatza** eman eta eskatzeko eta zenbait ekintzaren arrazoiak behar bezain zehatz **azaldu eta justifikatzeko**, testu horiei dagozkien konbentzio formalak eta adeitasun-konbentzioak errespetatuta.
- **Luzera ertaineko eta egitura argiko** txostenak idaztea. Bertan gai bat **behar besteko zehaztasunez** adierazten da eta **argumentua garatzen da**, ikuspegi baten **alde eta kontrako arrazoiak ematen dira**, aukera ezberdinen **abantailak** eta **desabantailak azalduz** eta **justifikatutako ondorioak** eta iradokizunak adieraziz.

Bitartekotza

Helburua

Xede-hizkuntzaren edo bestelako hizkuntzen hitzunen arteko bitartekotza egitea, ohiko egoeretan edo **egoera espezifikagoetan** eta **konplexuagoetan**, esparru pertsonalean, **publikoan**, **hezkuntzan** eta **lanbidean**; **ahozko edo idatzizko testu konplexuetan** alde **abstraktuez eta konkretuez** aritzea, gai orokorrak edo **norberaren espezializazio-arlokoak** izanik.

Jarduerak

- Besteei ahoz helarazi ahozko edo idatzizko testu konplexuen zentzu orokorra, ideia nagusiak eta ñabardura garrantzitsuak eta **iritziak eta jarrerak bai inplizituak bai esplizituak** (adib. aurkezpenak, dokumentalak, elkarrizketak, eztabaidak, artikulak) baldin eta testuok ondo antolatuta badaude eta pasarte zailenak berriro irakurtzeko aukera badago edo berriro entzun badaiteke.
- **Zenbait iturritako** testu idatzietatik jasota, informazio eta argudio nagusiak eta alderdi garrantzitsuenak sintetizatu eta besteei ahoz helarazi.
- Interpretatu informazio-trukea gertatzen denean bai ohiko egoeretan bai **espezifikagoetan eta konplexuagoetan ere** (bileretan, zeremonietan, ekitaldi edo bisita kulturaletan) baldin eta zehaztasunen bat konfirmatzeko aukera badago.
- Truke formaletan, interpretazioak egin (adibidez, ondo egituratutako lan-bilera batean), baldin eta alde zehatzetik prestatzea badago eta, behar denean, baieztatzeko eta argitzeko eskatzerik badago.
- Ohiko egoeretan, **espezifikagoetan eta konplexuagoetan** bitartekotza egin informazioa, iritziak eta arrazoi nagusiak helarazteko, **abantailak eta desabantailak kontrastatuz**, **iritziak argi adieraziz** eta izan litezkeen soluziobideak eskatuz edo eskainiz.
- Ondo egituratutako aurkezpen, elkarrizketa edo debate batean besteentzako ohar idatziak hartu, **behar besteko zehaztasunez eta antolaketaz** eta **puntu eta alde garrantzitsuenak jasota**.
- Idatziz helarazi ahozko edo idatzizko testu konplexuen esanahi orokorra, puntu nagusiak, zehaztasun garrantzitsuak eta **iritzi eta jarrera inplizituak zein esplizituak**, baldin eta **testuak ondo antolatuta** badaude eta **atal zailenak berriro irakurtzea edo entzuterik badago**.
- Idatziz laburtu **solaskide bi edo gehiagoren arteko** solasaldiak argi egituratuta eta **abiadura normalean** ekoitzita daudenean.
- Idatziz laburtu iritziak, argumentuak eta analisia dituzten berriak, elkarrizketa zatiak edo dokumentalak.
- Idatziz laburtu filmetako edo antzerki obretako gertakarien trama eta sekuentzia.

- Idatziz sintetizatu eta helarazi hainbat iturritako testu idatzietatik (adibidez, komunikabideetatik, edo hezkuntzako edo laneko txostenetatik edo bestelako dokumentuetatik) jasotako informazio, argudio nagusi eta alderdi garrantzitsuenak.

GAITASUNAK ETA EDUKIAK

1. GAITASUN ETA EDUKI FUNTZIONALAK

Komunikazio-esparru eta testuinguruari erreparatuta, ahozko hizkuntzako eta hizkuntza idatziko **era askotako** adierazleen bidez, komunikazio funtzioak ulertu, ezagutu eta bete:

Hizkuntzaren gizarte erabilerak

- Agurtu, ongietorria egin eta ongietorriei erantzun kasu bakoitzean egoki den formaltasun mailarekin.
- Norbere burua aurkeztu, norbait aurkeztu eta beste batek norbera aurkeztean erreakzionatu, egoeraren arabera, modu formalean edo informalean.
- Ezagun edo ezezagun bati hitz egin, eta solaskide baten arreta eskatu, tratamendu egokia erabiliz harremanaren arabera.
- Pertsona edo gauzengatik interesa agertu, eta informazioa jasotzean, honako hauek azalarazten dituzten esamoldeak erabili: interesa, harridura, poza, pena, tristura, asebetetzea, asegabetasuna, esperantza, atsekabea, beldurra, onarpena eta gaitzespena.
- Ohiko beste gizarte-erabilera batzuk: oparitu, gonbidatu, opa, ongietorria egin, gertakari jakinetan sentimenduak adierazi eta gauza onak opa, eta egoera horietan erreakzionatu.
- Goraintziak edo agurrak eman eta horrelako adierazpenei erantzun.
- Jatorduetako ohiko adierazpen-trukeak. Topa egin, proposatu.
- Zoriondu, gauza onak opa eta horrelako adierazpenei erantzun.

Komunikazioaren kontrola

- Laguntza eskatu: ulertzen ez dena aditzera eman; zerbait errepikatzeko, argitzeko edo letraka esateko eskatu; polikiago hitz egiteko eskatu; eta ezagutu edo ulertzen ez diren hitz zein esamoldeen esanahia galdetu.
- Esandakoa ulertzen dela adierazi, argibideak eskatu, parafraseatu, nork bere burua zuzendu eta ulertu izana egiaztatu.
- Zuzen ulertu duen jakiteko, baieztapena eskatu.
- Ulertu ez duen kide bati zerbait azaldu edo itzuli.
- Etenaldi, keinu, luzapen edo esamoldeekin isiluneak bete, falta den osagaia aurkitu bitartean.
- Parafraseatu, komunikazio-arazoak agertzen direnean.
- Ahaztutako hitzak edo hitz ezezagunak hitz orokorrekin ordezkatu.

Informazio orokorra

- Pertsoneri eta norberari buruzko informazioa eman eta eskatu.
- Informazio zehatza eskatu eta eman, ordutegi, data, toki, kopuru, gauza, arau, tramite, ohitura eta prozesuei buruz.

- Gauzak, pertsonak eta lekuak identifikatu, eta identifikazio okerrak zuzendu.
- Galderen bidez identifikatu.
- Pertsonak, gauzak, lekuak, jarduerak eta prozesuak xehetasunez deskribatu.
- Zerbait baieztatu, baieztatzeko eskatu edo ezeztatu.
- Norberak edo beste batzuek emandako informazioa zuzendu, modu enfatikoan edo adeitasunez.
- Informazioa argitu, horri buruz jardun edo zalantzan jarri.
- Galderei erantzun, informazioa gehituz, baieztatuz, gezurtatuz, zalantzan jarriz, eta ezjakintasuna zein ahaztu izana adieraziz.
- Jabetza adierazi.
- Gertakariak kontatu, eta oraina, lehena eta etorkizuna lotu.
- Datuak zenbakitu eta sailkatu.
- Informazioa errepikatu eta transmititu.

Iritziak eta balioespenak

- Galdetu, zerbait ezagutzen dela edo ez dela ezagutzen aditzera eman eta zerbait gogoratu edo ahaztu izana adierazi.
- Norbaiti zerbait gogorarazi.
- Gertakari bat baieztatu edo ezeztatu, segurtasun edo enfasi handiago edo txikiagoarekin.
- Gauzak, pertsonak, lekuak, egoerak eta ekintzak konparatu.
- Zalantza, sinesgogortasuna eta ziurtasun-maila adierazi.
- Ulermen-falta edo nahasmena adierazi.
- Aurresan, probabilitate-maila handiago edo txikiagoarekin.
- Hipotesiak eta susmoak azaldu.
- Gertakari bat egia dela baieztatu edo gezurtatu.
- Nork bere burua zuzendu.
- Aukera, gaitasuna, betebeharra, beharra eta horien kontrakoak adierazi, eta horiei buruz galdetu.
- Norbaiti zerbait egotzi.
- Zerbaitekin erabat edo zati batean ados dagoela edo ez dagoela adierazi, besteei ados dauden edo ez galdetu, eta ados egotera bultzatu.
- Onarpena, onespena, asebetetzea eta horien kontrakoak adierazi, baieztapen eta ezeztapenekin.
- Gertakariak eta iritziak adierazi, justifikatu, defendatu eta konparatu.
- Kausak, helburuak eta ondorioak adierazi.
- Iraganeko, orainaldiko eta etorkizuneko baldintzak adierazi.
- Gertakariak, pertsonak, ideiak, zerbitzuak eta jazoerak balioetsi.

Sentsazioak eta sentimenduak

- Honako hauek azalarazi: nahia, planak, asmoak, beharrak, interesak, atseginak, gustuak, jakin-mina, zaletasunak, promesak eta bete gabeko asmoak.
- Norberarentzako edo besteentzako nahiak adierazi.
- Adierazpenak eta galderak egin osasunari, sintomei, sentsazio fisikoei, eta osasun alorreko hobera edo okerrera egitei buruz.
- Aldarteak, emozioa edo sentimenduak adierazi, hots, honako hauek aditzera eman: harridura, poza,

zoriontasuna, alaitasuna, pena, atsekabea, tristura, oinazea, sufrimendua, haserrea, nahigabea, ardura, beldurra, larritasuna, nerbioak, esperantza, lasaitua, ilusioa, desilusioa, dezepzioa, frustrazioa, asebetetzea, asegabetasuna, umore ona/txarra, axolagabetasuna, nekea, jostaketa, gogaitasuna eta lotsa.

- Besteekiko sentimenduak adierazi, hots, honako hauek aditzera eman: esker ona, estimua, adiskidetasuna, maitasuna, konfiantza/deskonfiantza, begikotasuna, gorrotoa, gaitzespena, mirespena, errukia eta dolumina.
- Sentimenduak elkarbanatu.
- Behar bezala erreazionatu besteen sentimenduen aurrean. Adorea eman eta besteak lasaitu.
- Besteen barkamena onartu eta barkamena eskatu.
- Damu izan.
- Leporatu, aurpegiratu, defendatu edo errugabetu.
- Goraipatu eta protesta egin. Erreklamazioak egin edo kexatu.

Eskaerak, argibideak eta iradokizunak

- Gauzak, laguntza, mesedeak eta zerbitzuak eskatu eta eskaini.
- Aholku eta aginduak eman eta eskatu.
- Baimenak eskatu, eman eta ukatu.
- Arren eskatu, exijitu eta kontra egin.
- Atseginez edo erdizka onestea. Luzamendutan ibili.
- Laguntza eskaini, eskatu, onartu eta errefusatu.
- Gonbit egin, eta zerbait, zuzenean edo zeharka, eskaini, onartu eta justifikatuz errefusatu.
- Eskaera, agindu eta aholkuak transmititu.
- Jarduerak planifikatu.
- Zerbait egiteko adorea eman.
- Aurre hartu, ohartarazi eta erreklamatu.
- Komunikazio-egoerako unean eskaerak transmititu.
- Zerbait egiteko aukerak, aukera-eza eta betebeharra adierazi.
- Jarduerak iradoki eta horrelako iradokizunei erantzun.
- Hitzorduak egin eta norbaitekin lotu.
- Norbaiti zerbait egiteko adorea eman edo kendu.

Diskurtsoaren antolamendua

- Norbaiti hitz egin, eta hitza hartu eta eskatu.
- Hitzaldi formalak eta informalak hasi.
- Diskurtsoa amaituko dela jakinarazi eta diskurtsoa amaitu.
- Gai, adibide, sekuentzia, iritzi edo alboko iruzkinak txertatu.
- Alderdiak argitu, zuzendu, errepikatu eta berriro esan.
- Laburtu.
- Gaia aldatu, gaiari berriz ekin eta gaiaren jarraipena adierazi.
- Interakzioan lagundu: iritziak eskatu, gaia aldatu, solaskideak jarraitzera bultzatu eta txandak eman.
- Interakzioan erreazionatu: diskurtsoa ulertzen dela erakutsi eta diskurtsoa eten.

- Zenbakitu, sailkatu, kontrajarri, alderatu, nabarmendu, fokalizatu, indartu, hanpatu edo zerbaitez urrundu.
- Telefonoz hitz egin: erantzun, norbait jar daitekeen galdetu, itzaroteko eskatu, norbaiti nahastu dela adierazi, mezuak utzi, deiaren zergatia azaldu, pertsona bat zergatik jartzen ez den azaldu, solaskideari entzuten duen galdetu, entzuten dagoela jakinarazi, beste dei batzuen berri eman, ulertu duela egiaztatu eta agur esan.
- Gutun eta mezuetan, egitura eta formaltasun- zein informaltasun-maila egokiak erabili.
- SMS mezuetako informazio nagusia laburtu eta ulertu, eta posta elektronikoko mezuei labur eta zehatz erantzun.

2. GAITASUN ETA EDUKI SOZIOKULTURAL ETA SOZIOLINGUISTIKOAK

Alderdi soziokultural eta soziolinguistikoen ezagutza eta aplikazioa ahozko testuak eta testu idatziak ulertzeko eta bakarrik zein beste batzuekin sortzeko: konbentzio sozialak, adetasun-arauak, erregistroak, instituzioak, ohiturak eta errituak, balioak, sinesmenak eta jarrerak, estereotipo eta tabuak, hain zuzen; baita hitz gabeko hizkuntza, historia, kulturak eta erkidegoak ere.

Harreman sozialak: formaltasuna, distantzia eta hierarkia

- Gizarte jokamolde egokiak erabili, egoera berezietan ere bai.
- Kasuan kasuko formaltasun- edo informaltasun-mailari dagozkion adetasun-esamoldeak eta tratamendu-formak ezagutu eta erabili.
- Tratamendu-aldaketen esanahia ezagutu (konfiantza, errespetua, hurbiltzea edo urruntzea).
- Hizketaldietan, kulturaren eta hizkuntzaren interes-seinale eta baliabideekin erreakzionatu eta kooperatu.
- Eguneroko egoeretako esaldi topikoak edo formulak egoki erabili.

Hizkuntza estandarra eta aldaerak

- Hizkuntza estandarren erregistro formala eta informala erraz erabili.
- Egoera formalak eta informalak bereizi (egoera ofizialak, formalak, informalak, intimoak edo errituak) eta jokatzeko era kultura horretan egin ohi denaren arabera moldatu.
- Lagunarteko ohiko esamoldeak ezagutu eta une egokietan erabili (ahozkoa, idatzizkoa, SMSak eta txatak).
- Ahozko eta idatzizko hizkuntza bereizi.

Kultura erreferenteak eta usadioak

Honakoak ezagutu:

- Ohiko esamolde batzuen bi zentzuak edo esanahi gordina.
- Kasuan kasuko kulturaren iraingarritzat jo daitezkeen edo tabuak diren alderdi eta hizkuntza-forma ohikoak.
- Ohiko esamolde eta atsotitzen esanahia eta horiek erabili.

3. GAITASUN ETA EDUKI ESTRATEGIKOAK

Ahozko testuen eta testu idatzien ulermena

Gaitasunak

Aldi bakoitzean zer nahi den edo behar den ulertzeko estrategia egokienak aukeratu eta efikaziaz erabili (intentzioa, esanahi orokorra, ideia nagusiak, informazio garrantzitsua; eta alde eta xehetasun nabarmenak) eta ezinbesteko informazioa erabili (testuinguruari dagokiona, diskurtsiboa, gramatikala, lexikoa eta ortotipografikoa) autorearen jarrera, joera mentala eta intentzioa **inferitzeko** eta baita hiztunen iritziak eta jarrera ere, bai **inplizituak** bai **esplizituak**:

- Zereginari eta gaiari buruzko eskemak eta alde zuzeneko informazioa mobilizatu.
- Testu-mota identifikatu, ulermena horretara egokituta.
- Ulermen-motak desberdindu (zentzu orokorra, funtsezko informazioa, puntu nagusiak, xehetasun garrantzitsuak, edo iritzi edo jarrera inplizituak).
- Edukiari eta testuinguruari buruzko hipotesiak formulatu.
- Esanahiaren gaineko hipotesiak inferitu eta formulatu elementu adierazgarrien, linguistikoen eta paralinguistikoen ulermenetik hasita.
- Hipotesiak egiaztatu: abiapuntuko eskemak eta inferentzia-giltzarriak doitu.
- Hipotesiak birformulatu elementu berrien ulermenetik hasita.

Edukiak

Planifikazioa

- Komunikazio-egoera kokatu (egoera, berba-lagunak, erregistroa).
- Entzun edo irakurriko denari buruzko hipotesiak egin, bai komunikazioaren eginkizunaz, bai edukiaz. Horretarako, hainbat gauza hartu behar dira abiapuntu gisa: egoera, testuingurua, irudiak, gaia, titulua, doinua eta formatua.

Gauzatzea

- Testua aztertu, bilatzen dugunari erantzuten dion jakiteko.
- Lehenengo eta behin, entzuten eta irakurtzen denaren helburua eta zentzu orokorra ulertzen saiatu.
- Testua azkar aztertu, datu espezifikoak bilatzeko; baldin eta hori bada helburua, behintzat.
- Edukiari begira arreta jarri, ondorioak ateratzeko aukera ematen duten funtsezko hitzak aurkitzeko.
- Gai ezagunetan, hitz ezezagunak dituzten esaldien esanahia inferitu.
- Testuingurutik abiatuta, ulermen-hutsuneak konpontzen saiatu.
- Ulermena errazteko, osagai linguistikoei eta ez linguistikoei arreta jarri (irudiak, formatua, intonazioa, keinuak, doinua).
- Irakurgaietan, entzungaietan eta ikasgaietan oharrak idatzi, azpimarratu eta eskema bat egin.
- Hitz ezezagunen eta zalantzazkoen esanahia asmatzen saiatu:
  - o Ikasleen jakiturian eta egoeran oinarrituta.
  - o Testuaren edo esaldiaren zentzu orokorrean oinarrituta.
  - o Testuingurutik abiatuta (erredundantziak, azalpenak, adibideak, sinonimoak).
  - o Beste hizkuntza batzuen ezagutzatik abiatuta.
  - o Gramatikatik eta lexikotik abiatuta (hitz-familiak, gramatika-kategoriak, sintaxi- eta lexiko-konkordantziak, kokapena, letra-larrien erabilera, eta abar).
- Hitz ezezagunen esanahiari buruzko hipotesiak egin ondoren, hiztegia erabili.
- Ondo ulertu duela jakin eta egiaztatu.
- Ulertu ez duena azaldu.
- Mezua hainbat modutan argitzeko eskatu.
- Hitz eta esamolde berriak gogoratzea eta erabili.

Ahozko testuen eta testu idatzien ekoizpena eta elkarreragina

Gaitasunak

Komunikazio egoera bakoitzean diskurtso eta konpentsazio estrategia egokienak menperatu eta efikaziaz erabili esan nahi dena adierazteko moduan. Horrez gain, era askotako testu konplexuak idatzi euren testuinguru zehatzari egokituta. Horretarako, mezua eta bitartekoak planifikatu hartzaillearengan izango duen eragina kontuan izanez, eta zailtasunen bat balego, antzeman ezina izan dadila:

- Buru-eskemak aktibatu jardueraren eta testu espezifikoaren egiturarako.
- Informazio- eta iritzi-hutsuneak identifikatu.
- Jakindakotzat zer eman daitekeen baloratu, mezua argi sortuta eta ideia nagusiak eta oinarrizko egitura bereizita.
- Testua hartzaillearen, testuinguruaren eta kanalaren arabera egokitu, kasu bakoitzaren arabera diskurtso-ezaugarriak eta erregistroa aplikatuta.
- Aldez aurretiko ezagutzei etekinik handiena atera eta horretan oinarritu (adib. Hizkuntza 'aurrefabrikatua', etab).
- Mezua argitasunez eta koherentziaz adierazi, modu egokian egituratuta eta testu-mota bakoitzeko erduei eta formulei doituta.
- Zeregina berregokitu (zeregina baino apalagoa den beste bertsio bati ekiten), edo mezua bera (benetan adierazi nahi zen zerbaitetan amore eman), zailtasunak eta baliabideak baloratu ostean.
- Diskurtsoaren efektua eta arrakasta kontrolatu, argibideak eskatu eta eskainita eta komunikazioa berrezarrita.
- Gabezia linguistikoak konpentsatu:
  - prozedura linguistikoaren bidez (adibidez, antzeko esanahia duten hitzak aldatu, edo terminoak edo adierazpenak definitu edo parafraseatu).
  - Prozedura paralinguistiko edo paratestualen bidez (adibidez, laguntza eskatu, objektuak seinalatu, deiktikoak erabili edo argitzen duten ekintzak egin; kulturalki behar den gorputz-hizkuntza erabili – keinuak, aurpegierak, jarrerak, begi- edo gorputz-kontaktua, proxemika-, edo soinu estralinguistiko eta ezaugarri prosodiko konbentzionalak erabili).

Edukiak

Planifikazioa

- Komunikazio-egoera kokatu (berba-lagunak, bakoitzak dakiena, egoera, tokia, testu mota), edukiari dagokionez nahiz formari dagokionez egoerara egokitzeko.
- Mezua planifikatu, ideiak modu koherentean antolatuta.
- Testu mota desberdinak aztertu, formatura egokitzeko.
- Eskura diren baliabideak baloratu eta mezua moldatu; bestela, beharrezko baliabideak bilatu.
- Diskurtsoa kohesionatzeko esaldiak eta adierazleak gogoan izan.
- Solaskideek dakitena eta ez dakitena baloratu.
- Esaldi arruntak memorizatu.

Gauzatzea

- Hitz eta esamolde egokiak erabili, arreta erakartzeko, hitza hartzeko eta emateko, hasteko, jarraitzeko, parte hartzera gonbidatzeko, solaskidea inplikatzeko eta elkarrizketa amaitzeko.
- Beste batzuek esan dutena argitzeko edo lantzeko eskatu.
- Elkarreraginean lagundu, norbaitek esandakoa errepikatu eta laburtu, eztabaida bideratzeko.
- Ideiak aukeratu, komunikazio-proposamen zehatzak betetzeko.

- Adierazpena koherentziaz antolatu eta lotu.
- Aukeratutako testu motaren formatura egokitu.
- Arriskuak hartu, hizkuntzarekin probak eginez.
- Errutinak erabili, kodea aldatu horretaz ohartaraziz, beste hizkuntza bateko hitzak egokitu eta parafraseatu (hitz ezagunetatik abiatuta), adibideak eman, beste modu batez adierazi.
- Zailtasunak gainditzeko estrategia sozialak erabili: berba-lagunaren laguntza eskatu, hobeto hitz egiten edo idazten ez jakiteagatik barkamena eskatu; galdetzeko keinuak, esamoldeak eta zeinuak erabili; eta keinuz zein marrazkiz adierazi.
- Elkarrizketa bat hasteko, jarraitzeko eta amaitzeko prozedura sinpleak erabili.
- Eztabaida batean esku hartu eta hitz egin, hizkera egokia erabiliz.
- Elkarlanean jardun.
- Elkarrizketa laburtu eta, horri esker, gaiari ardatza errazago eman.
- Beste norbaiti parte hartzeko gonbita egin.
- Ohiko keinuz eta esamoldez, egoki erreakzionatu.
- Laguntza eskatu.
- Elkarri ulertzen diogula ziurtatu.
- Ideien garapena erraztu, esaldiaren zati batzuk berriro formulatuz.

4. GAITASUN ETA EDUKI DISKURTSIBOAK

Hizkuntza idatzian eta ahozkoan –bakarrizketetan eta elkarrizketetan-, testuinguruari egokitutako **era askotako** testu ereduak ezagutu, ulertu eta aplikatu:

Gaitasunak

- Testuinguruaren ezaugarriak komunikazio-jarduera espezifikoaren arabera, parte-hartzaileen arabera (ezaugarriak, harremanak, komunikazio-asmoa) eta egoeraren arabera (kanala, lekua, denbora).
- Testu-mota, -formatua eta -egitura.
- Hizkuntza-aldaerak, erregistroa eta estiloa; gaia, ikuspegia eta edukia.
- Patroi sintaktiko, lexiko, fonetiko-fonologiko eta ortotipografikoen aukeraketa.
- Testuaren antolamendua eta egituraketa, honako hauen arabera: generoa (adibidez, kazetaritza-testua > iritzi-artikulua); testu-funtzioa (azalpena, deskribapena, narrazioa, exhortazioa, argudiatzea) eta barne-egitura primarioa (hasiera, garapena, ondorioa) eta sekundarioa (kotestu harremanak perpaus mailan, maila lexikoan eta sintaktikoan eta testuinguruarekin erlazionatuta).

Edukiak

Erregistroa:

- Mezua ulertzeko eta sortzeko, egoera eta testuinguru kontuan hartu.

Koherentzia:

- Ideiak koherentziaz antolatu (denborari, espazioari eta logikari dagokionez).
- Komunikazio-helburua betetzeko behar adina informazio eta informazio garrantzizkoa eskaini.
- Bi aldeek duten informazioa aintzat hartu, beharrezko informazioa eskaintzeko.

Konexio- eta erreferentzia-baliabideak:

- Diskurtsoaren adierazgailuak eta doinu egokia erabili, diskurtsoak aurrera egiten duela adierazteko.
- Denbora- eta toki-adierazpideak erabili, mezua kokatzeko.
- Beharrezkoa ez denean, gauzak ez errepikatu eta ordezeko baliabideak erabili (elipsia, izenordainak, aditzondoak).

- Lokailuak eta puntuazio-ikurrak erabili behar besteko ugaritasunez eta eraginkortasunez diskurtso malgu, argi eta koherenteak sortzeko.
- Gauzak nabarmendu, doinua eta ikur grafikoak erabiliz.

Nolako testuak irakurtzen dira?

Maila honetako testuek egitura argia izaten dute. Informazio esplizitua ematen dute, inplizitua ere bai, baldin eta erraz ulertzeko modukoak badira. Testuak ondo ulertzeko, hizkuntzari loturiko kultura ezagutu behar da neurri batean.

- Testu sozial formalak eta informalak (zoriontzeko, gonbidatzeko, onartzeko, uko egiteko, eskertzeko, eskatzeko, barkamena eskatzeko, agurtzeko, aurkezteko, zoriontzeko eta doluminak emateko).
- Gutun eta mezu pertsonalak (SMSak, mezu elektronikoak, faxak, gutunak, txatak, whatsapp mezuak).
- Gutun formalak, pertsonalak, akademikoak zein profesionalak (gutunak, mezu elektronikoak, faxak).
- Administrazioaren agiri estandarizatuak.
- Hiztegiak, entziklopediak.
- Informazioa lortzeko galdera-sortak.
- Web orriak, blogak eta antzekoak.
- Liburuxkak eta prospektuak (turismo eta merkataritza alorrekoak).
- Errezetak.
- Jarraibideak eta erabilpen-arauak.
- Lan-iragarkiak.
- Publizitate-iragarkiak.
- Txostenak.
- Prentsa: albisteak, dibulgazio-artikuluak eta espezialitateari buruzko artikuluak, erreportajeak, elkarrizketak, editorialak, iritzi-artikuluak.
- Administrazioaren testu konbentzionalak.
- Komikiak.
- Abestien hitzak.
- Horoskopoak eta antzekoak.
- Poemak.
- Biografiak.
- Kontakizunak, ipuinak eta nobelak.
- Hizkuntza estandarrez idatzitako antzezlanak.

Nolako testuak entzuten dira?

Maila honetako testuek egitura argia izaten dute. Informazio esplizitua ematen dute, inplizitua ere bai, baldin eta erraz ulertzeko modukoak badira. Testuak ondo ulertzeko, hizkuntzari loturiko kultura ezagutu behar da neurri batean. Entzuteko testuek distortsio akustiko txikia izaten dute. Ahoskera estandarra, edo estandarren gertukoa, izaten da.

- Aurrez aurreko izaera informaleko elkarrizketak.
- Elkarrizketa informalak, inguru-zarata dutenak eta hainbat gairi buruzkoak: pertsonalak, orokorrak, sozialak, akademikoak, profesionalak eta aisialdikoak. Elkarrekin trukatu dituzte esperientziak, iruzkinak, ikuspuntuak eta informazioa.
- Elkarrizketa formalak. Ohikoak ez diren gaiei buruzkoak ere bai.
- Telefono bidezko elkarrizketa formalak eta informalak eta bideokonferentziak.

- Eztabaidak.
- Iruzkinak, iritziak eta arrazoiketak, kultura arloko eta gaur egungo gai ezagunei buruzkoak.
- Gizarte-bilerak eta lan-bilerak.
- Merkataritza- eta administrazio-izapideak.
- Elkarrizketak.
- Jarraibideak eta arauak.
- Testuinguruan kokatutako erakusketak, aurkezpenak, deskripzioak eta narrazioak.
- Gai nahiko ezagunen inguruko hitzaldiak.
- Antzezpenak, hizkuntza estandarrez.
- Erantzungailuan grabatutako argibideak eta mezuak.
- Publizitatea (irratia, telebista, eta abar).
- Gaur egungo gertaerak eta gaiak.
- Eguraldi-albisteak.
- Kontakizunak.
- Abestien hitzak (ondo ahoskatutakoak).
- Dokumentalak, telebista- eta bideo-erreportajeak, gai orokorrei buruzkoak.
- Telesailak.
- Hizkuntza estandarrez egindako filmak.

Nolako testuak ekoizten dira?

Atazak egitean, helburu zehatzak lortzeko asmoz ekoizten dira testuak.

Ahozko testuak

- Telefono bidezko elkarrizketa formalak eta informalak, eta bideokonferentziak.
- Debateak.
- Kulturaren esparruko edo gaur egungo ezagunak diren gaiei buruzko iruzkinak, iritziak eta arrazoiketak egitea.
- Mezuak argitzea, azaltzea, errepikatzea, laburtzea nahiz itzultzea.
- Elkarrizketak.
- Jarraibideak eta arauak.
- Pertsonak, objektuak, jarduerak, zerbitzuak, tokiak, bizi-baldintzak, interesak, sentimenduak eta alderdi soziokulturalak deskribatzea eta alderatzea.
- Gertaerak, esperientziak, pasadizoak eta proiektuak zehatz kontatzea.
- Istorioak kontatzea.
- Gaiak aurkeztea.
- Gai ezagunei buruzko ideiak eta jarduerak azaltzea eta arrazoitzea.
- Liburuak, telebista-programak eta filmak baloratzea.
- Ekitaldiak, liburuak, filmak eta pertsonak aurkeztea.

Testu idatziak

- Testu sozial formalak eta informalak (zoriontzeko, gonbidatzeko, onartzeko, uko egiteko, eskertzeko, eskatzeko, barkamena eskatzeko, agurtzeko, aurkezteko, zoriontzeko eta doluminak emateko).
- Gutun eta mezu pertsonalak (SMSak, mezu elektronikoak, faxa, gutunak, txata, whatsapp mezuak); informazioa, interesak, premiak, iritziak, iruzkinak, erreakzioak eta sentimenduak trukatzeko.
- Arlo pertsonaleko eta ikasketa nahiz lan arloko gutun formalak (gutunak, mezu elektronikoak, faxa); informazioa eskatzeko zein igortzeko, laguntza nahiz zerbitzu bat eskatzeko, arazo baten berri emateko, erreklamazio bat egiteko nahiz zerbait eskertzeko.

- Gai ezagunei buruzko mezuak txatetan eta foro birtualetan.
- Gai ezagunei buruzko iritzi- eta arrazoiketa-testuak.
- Txostenak (egoera bat aurkeztea. Aukera baten abantailak eta desabantailak).
- Esperientziak, gertakariak, istorioak eta benetako nahiz alegiazko gertakariak kontatzea.
- Pertsonak, objektuak, jarduerak, prozesuak, zerbitzuak eta tokiak deskribatzea.
- Planak eta egitasmoak deskribatzea.
- Biografia.
- Laburpena.
- Liburu bat aurkeztea.
- Eskema.
- Errezeta.
- Jarraibideak.
- Lan-eskaria.
- Iragarkia.
- Curriculum vitae.
- Egunkaria.

Zer gai jorratzen dira?

- Norberaren identifikazioa: gustuak, ohiturak, beldurrak, ...
- Etxebizitza, hiria eta ingurua.
- Eguneroko jarduerak.
- Aisialdia.
- Bidaiak.
- Giza-harremanak eta gizarte-harremanak.
- Osasuna eta gorputzaren zaintzak.
- Hezkuntza.
- Erosketak eta jarduera komertzialak.
- Elikadura (Janaria).
- Zerbitzuak.
- Hizkuntza eta komunikazioa.
- Eguraldia, aroa eta inguramena.
- Zientzia eta teknologia.
- Kultura aniztasunarekin lotutako alderdi kulturalak.

5. GAITASUN ETA EDUKI LINGUISTIKOAK

GAITASUN ETA EDUKI SINTAKTIKOAK

PERPAUSA

Perpau**s** bakuna

- Harridura perpau**s**ak lotura eta baliabide hauek erabiliz:
  - *gaitz erdi, lastima*
  - *eskerrak (Eskerrak etorri zaren!)*
  - *errepika (Gozoagoa da gozoagoa!)*
  - *erlatiboa (Hau sasoia daukaguna!)*
  - *baldintza (Bazeneki, jakin!)*
  - *eta (Zurea da eta!); ere (Hori esatea ere!)*

- Genitiboaz: (*Hura eguraldiaren ederra!*).
- Esamolde indargarriak: *gero* (*Azkarra zara, gero!*)

Perpauk elkartuak

Alborakuntza

– Emendiozkoak:

- nola ... hala (*Nola zineman hala antzerkian, ongi moldatzen da aktore hori*).

Menderakuntza

– Izen funtziozko menderakuntza:

- Konpletiboak: (e)na (*Ziur gara lortuko duguna*).
- Zehar galderak: -(e)netz (*Ez dugu erabaki greba egingo dugunetz*).
- Zehar agintera: aditz jokatuaz (*Lehenbailehen buka nezala eskatu zidan*).

– Izenlagun funtziozko menderakuntza. Erlatibozko perpauk:

- -(e)n (*Salbatuko diren esperantzarik gabe*).
- -(e)lako (*Galdu direlako zurrumurrua zabaldu da*).
- -(e)neko (*Argazki horiek gazte nintzenekoak dira*).
- Partizipioaz (*Hona hemen ertzainek eskatu agiria*).
- Galdegilez eta erakuslez osatutako esamoldeak.
(*Zer etorri burura, huraxe esan*).

– Adizlagun funtziozko menderakuntza:

Perpauk kontzesiboak:

- Esamolde kontzesiboak:
  - -na ... -la (*Datorrena datorrela ontzat hartuko dugu*).
  - errepikatzea (*Ametsak amets, errealitatea da aurrean duguna*).
  - gorabehera (*Isunak gorabehera, abiadura ez da gutxitu errepideetan*).
- Jokatu gabeko aditzekin:
  - -agatik ere (*Errepidea ondo ezagutuagatik ere, hobe dugu astiro joatea*).

Konparaziozko perpauk:

- Kualitatea:
  - *ahalik eta, albait ...-(e)n* (*Ahalik eta argien atera fotokopiak, mesedez*).
  - *zenbat eta ...-ago ... [hainbat/orduan] eta ...-ago*
(*Zenbat eta zaharragoa, orduan eta jakintsuagoa*).
- Kantitatea:
  - *-(e)n besteko* (*Ez da normala horrek duen besteko pazientzia izatea*).
  - *-t(z)eko lain, beste* (*Gaurkoa pasatzeko lain badugu*).
  - *ahalik eta gehien /gutxien* (*Ahalik eta jende gehien bildu behar dugu ekitaldian*).
  - *zenbat eta [gehiago/gutxiago] ... orduan eta/hainbat eta [gehiago/gutxiago]*
(*Zenbat eta jende gehiago gonbidatu, orduan eta opari gehiago jasoko dugu*).

Baldintzako perpauk:

- Jokatu gabeko aditzekin:
  - *-t(z)era* (*Hori jakitera, ez nizun ezer esango*).
  - *-t(z)ekotan* (*Inori ez kontatzekotan, sekretu bat esango dizut*).

Kausazko perpauk:

- Jokatu gabeko aditzekin:
  - *-(e)la kausa, bide, medio* (*Edana zela kausa bikotea hautsi egin zen*).

Denborazko perpauk:

- Gerokotasuna:

- *-(e)nez gero (Karrera bukatu zuenez gero, ez zuen libururik hartu).*
- o Aldiberekotasuna:
  - *-la(rik) (Seme-alabei, ume zirela, hasi zitzaien musika irakasten).*
  - *-t(z)eaz / -t(z)earekin) batera (Zaunkaka hasteaz batera korrika hasi ziren guregana).*
- o Iraupena:
  - *-la(rik) (Pintura lehortu gabe dagoela ez ikutu atea).*

Moduzko perpausak:

- o Jokatutako aditzekin:
  - *ba-... bezala (Aberatsak bagina bezala zabilta erruz gastatzen).*
  - *-(e)naren arabera (Entzun dudanaren arabera, oker zabilzate).*
- o Esamoldeak:
  - *dagoen dagoenean (Obra zegoen zegoenean, amaitu gabe utzi zuten).*
  - *bertan behera (Obra bertan behera utzi behar izan zuten).*
- o Jokatu gabeko aditzekin:
  - *Partizipioa + bezala (Berak aitortu bezala, tratua gaizki eginda dago).*
  - *-(r)iko moduan, -tako moduan (Esandako moduan saiatu gara egiten).*

IZEN SINTAGMA

Deklinabidea

B2.1 mailan landutakoen erabilera sendotu eta sakondu.

Adjektiboen eta determinatzaileen komunztadura izenarekin eta izenordeekin.

Atributua

▫ *bihurtu, bilakatu, iritzi, izendatu, joan...* aditzek eragindako mugagabea.

Izena

▫ Beste kategoria gramatikalak izen bihurtzea
(*Bapo eman digute jan-edana. X delakoak eragin ditu aldaketak.*)

Izenordainak: formak, funtzioak, konbinaketa, elipsia. Komunztadura.

- Pertsonalak: *eurak, eurek, eurai, euren, eurekin, euren*
- Norbera, norberak, norbere (*Horretan, norberak erabaki behar du.*)
- Elkarkariak: *bata bestea; elkar, elkarren, elkarrengana, elkarrengandik*
- Zehaztugabeak: *nor edo nor, zer edo zer, zein edo zein.*
- Galdetzaileak: *nortzuk, zertzuk.*

Izenaren osagarriak

- Generoa: animalien generoa (*behor/zaldi, behi/idi,...*) Kasu bereziak (*tontoa/tuntuna,...*)
- Gradua: *-kote (lodikote), -ska (zuriska), -xe (zahartuxe).*
- Adjektiboaren eraldaketa: konparazioa: *are ...-ago (are txikiago, are handiago).*
- Hitz elkarketa:
  - izena + adjektiboa (*sudurluze, odolbero, eskuzabal*)
  - aditza + adjektiboa (*ulerterraza, sinesgaitza, hasi berri*)
  - adjektiboa + adjektiboa (*txuri-uridin, gazi-geza*).
- Osagarrien kokagunea: (*kartoi lodiko kaxa; gazte praka motza; agure bekain iletua*)

Izen sintagmaren osagai gehiago

▫ Aditz partizipioa izen mugatu: (*gezur asmatua; oilo errea*).

ADITZ SINTAGMA

▫ Aditzak perpausaren beste elementuekin izan behar duen komunztadura arazoetan

sakontzea.

- Aditz trinkoak: *nor, nor-nori, nor-nork, nor-nori-nork*; baldintza: *balebil, baletoz, baneki, legoke*
- Aditz laguntzailearen erabileran sakondu: *nor, nor-nork, nor-nori-nork* eta inpertsonalak; baldintza, ahalera, subjuntiboa eta agintera.
- Aditz laguntzailea: *nor-nori*; baldintza, ahalera, subjuntiboa eta agintera.
- Partzipioaren erabilera aurreratuak: *bazkaldu berria da, ez dugu nora joan, ezetz asmatu!*
- Nominalizazioaren erabilera aurreratuak: *-t(z)etik, -t(z)earen, t(z)earekin, -t(z)eaz, -t(z)eraino(ko), t(z)ear, -t(z)eko zorian*
- Gerundioaren erabilera aurreratuak:
  - ezinik (*Erabaki ezinik dago*).
  - batean (*Negar batean aurkitu nuen*).
  - -ki (*Gazteena izaki, mimatuegi dago*).
  - -(e)an (*Jakinean dago*).
- Etorkizuna adierazteko esamoldeak: *-t(z)ekoa izan (Bihar joatekoa naiz); -t(z)eko egon (Hori ikusteko dago)*.
- Derrigortasuna adierazteko esamoldeen sendotzea: *eragin (Barre eragin dit); arazi (Etorrarazi gaituzte)*.
- Modalitatea adierazteko esamoldeak:
  - Desioa edo itxaropena *ahal* partikula erabiliz (*Sendatuko ahal da!; Lortuko ahal duzu!*).
  - Probabilitatea (*Honezkero iritsiko zen Bartzelonako trenan*).
  - Susmoa (*Berandu oheratuko zen eta hortik dauka buruko mina*).
- Hikako forma erabilienean ulerkuntza (*Ondo zagok, egongo gaituk, ez zakinat, goazeman...*).
- Aditz laguntzailearen elipsia emendiozko perpausetan (*Bertara iritsi eta segituan ikusi nuen zer gertatzen zen; telebista itzali zuen eta lotara joan*).
- Aditzaren elipsia *nahi, ezin, behar, esan*, eta beste zenbait aditz lokuzio eta esamoldetan (*Gauzak horrela datozela-eta, guk zer egingo, bada? Konformatu egin behar*).
(*Nahi bai, baina bankuak mailegua ukatu zigun eta ezin erosi pisua*).

Adberbioa

- Aditzondoaren gradua: (*orain/oraintsu, hala/halaxe, berandu/berandutxo*)
- Baieztapen, ezeztapen edo zalantza adberbioak (*akaso, itxuraz, agian*)
- *gero* indargarri gisa (*Garesti dago, gero!*)

Loturak

Lokailuak:

- Gehitzekoak (*halaber, areago...*)
- Aurkaritzakoak (*hala ere, ordea...*)
- Azalpenezkoak (*zeren, bada, izan ere*)
- Ondoriozkoak (*hortaz, honenbestez,...*)

EDUKI DISKURTSIBOAK

Kohesioa

Gaiari eustea

- Korreferentzia baliabide gramatikalak: balio anaforikoa edo kataforikoa duten izenordainak, adberbioak edo esamoldeak: *kontua da, artean, zera...* (*Horixe bera esan diot nik ere. / Orain dela ia bost urte, artean ezkongabe ginela, izan genuen istripua. / Zerak kezkatzen*

nau: biok batera lanik gabe geratzeak.)

- Erakusleen eta izenordainen balio anaforikoa modu neutroan zein intentsiboan (*bere garaian, urte hartantxe. Haren besoetatik hartu eta bere altzoan ipini zuen haurra*).
- Proforma lexikalak: *auzia, kontua, gaia* (Nirekin hitz egin behar omen zuen lehenbailehen baina gero ahaztu egin zitzaion kontua).
- Erreferentzi esamoldeak: *aipatu, berau...* (Arriagaren urteurrena dela-eta, beronen musika izango da gaur entzungai aipatu musikariaren izena duen antzokian).
- Bigarren osagaiaren elipsia esaldi koordinatuetan: (*Izaskunek eta erregalatu zidaten; Bulegoko arduradunarekin edo hitz egin beharko duzu*).

Aditz koherentzia

- Informazioa igortzeko edota aipamenak egiteko baliabideetan sakontzea: sarrera aditza ezabatutako aipuak (*Jonekin hitz egin dut: ez dakiela etortzerik izango duen, ezin duela, lanpetuta dabilela... betikoa*).
- Denbora-moduen korrelazioa aipamenak egitean, igorlearen asmoen arabera (informazioaren egiazkotasunari begiratu) (*Gasolioa garestitu egingo zela zioen / gasolioa garestituko dela zioen / gasolioa neguan beti garestitu ohi dela zioen*).

Konexioa

- Antolatzaileak: aurreko mailetan ikasitakoen sendotzea.
- Egituraketa: *modu bertsuan, bide batez aipa dezadan, gaia pixka batez desbideratuaz*
- Birformulaketa: *hots, nolahi ere, hori horrela izanik ere, hartara, laburbilduz*

Tematizazioa, fokalizazioa

- Informazio ezaguna (mintzagaia) zein berria (galdegaia) indartzea baliabide gramatikalak erabilita: ordena (*Gogoia daukat ikaragarria!*).
- Egiturak (*Nahi izanda ere ez zuen okerrago egingo*).
- Lexikoa (*Jan?, irentsi egin duzu!*).
- Fokalizatorako baliabide diskurtsiboak (*Ezta belauniko jarrita eskatuta ere*) eta sintaktikoak (*Nori suertatuko eta errugabe bakarrari gertatu behar; Erori egin zait, ez dut nahita bota*).
- Mintzagaiaren berreskurapena (*Iratxeri zor zioten diruaren kontu hura, zertan geratu zen azkenean?*).
- Osagaiak indartzeko eta fokalizatzeko baliabideak:
  - gaia zehazteko esamoldeak (*Egia esan...*)
  - ere lokailua (*Nora doan ere ez daki*)
  - *a zer nolako* esamoldea (*A zer nolako jenioa duzun!*)
  - zerrendatzeak (*Denetik aurki dezakegu: hondartza, mendia, gau-giroa...*).

Deixia

- Izenordainen, erakusleen eta denbora-leku adierazleen erabilera (*ni, zu ↔ bera/orain, une honetan, gaur, atzo, bihar... ↔ orduan, une horretan, egun berean, aurreko egunean, hurrengo egunean/ hemen, etorri, ekarri ↔ han, joan, eraman*).

Kortesia

- Harremanetarako esamoldeak: aginduak, eskariak, zuzenketak (*Axola zaizu?, Eskertuko nizuke*)
- Intonazioaren garrantzia hizkuntza ekintzak leuntzeko edo indartzeko.

Inferentzia

- Ahots tonuan inplizituak diren jarrerak: ironia, trufa (*Informatikan aditua dela? Bada, erruz dauzkagu hemen adituak*).
- Joera inplizitua duten galde-perpauak (*Ez zaizu iruditu apur bat edanda zegoela?*)

Elkarrizketa

- Baieztatu (*Bai, bada!*; *Ez dago zalantzarik*; *Ados nago oro har*),
- Ezadostasuna agertu (*Bai, baina ...*; *Ez horixe! Pentsatu ere ez! ...*)
- Iritziak argitu, hurbildu (*Ez da hori*; *Tira, nik uste, ordea ...*)
- Norberaren inplikazioa agertu (*Hara!*; *Ez da egia izango!*; *Halakorik ere!*,
- Hitza hartu (*Zera esan nahi nuen nik*; *badut nik zer esanik hortaz*)
- Azalpena hasi (*Bada; Ba, horixe ...*; *Ba, begira ...*)
- Errepikatu (*Berriro diot*; *lehen esan dudana, ...*)
- Aipuak igorri (... *eta dio "...*"; *Mesedez etortzeko esan diot nik eta berak ezetz, ez duela gogorik*)
- Bukaera iragarri (... *eta horixe da dena*; *Bada, ondo esanak gogoan hartu ...*; ... *eta besterik ez, ...*)
- Agurtu (*Honenbestez, ba*; *Utzi behar zaitut orain*; *Beste batera arte*; *Hurrengora arte*; *Ondo izan*).

GAITASUN ETA EDUKI LEXIKOAK

Lexikoa

Euskalkietako aldaera lexikalak (*berba, eroan, erran*).

Hitzen sorrera eta osaera

- Atzizkiak:
  - bako* (*ganorabako*)
  - kiro* (*emekiro, -kizun* (*ospakizun*))
  - tiar* (*goiztiar*)
- Txikigarriak eta handigarriak (*mutikote, andereño, astotzar, astakilo, kutxatila, oilasko*).
- Maileguak:
  - Aurrizki kultuak: *telegidatzaile, mikroegitura, minigona...*
  - Atzizkiak: *burutazio, amorante, aurreramendu...*
  - Hitzak: *posible, informatika...*
  - Hitz taldeak: *doministiku, mekaguenka...*
- Hitz familiak. Kategoria gramatikal batean baino gehiagotan sailka daitezkeenak (*iritzi, azkar ...*)

Esanahia

- Sinonimoak edo esanahi hurbilekoak. Eremu semantikoak.
- Hiperónimoak / hipónimoak.
- Antonimorik erabilienak.
- Polisemia eta hitzen esanahi bikoitza. Testuingurua argigarri.
- Formalki antzekoak diren hitzak, nahaste eragileak (*iritzi-iritsi; ur-hur; hasi-hazi; hesi-hezi*)
- Hitzen osagaiak identifikatu eta definizioak ematen jakin.
- Lagun faltsuak eta hitzen arteko interferentziak (beste hizkuntzetako hitzekin bereziki).

GAITASUN ETA EDUKI FONETIKO-FONOLOGIKOAK

- Fonemen ahoskatzean egon daitezkeen aldaerak ezagutu eta bereizi (*kalea/[kalia], astoa/[astua], behar/[biar], bihar/[bijer]..*).
- Kate fonikoa; ahozko zatiketa silabikoa idatzizkoaren aurrean (*[e-tza-pa-hoi-e-san] > ez-e-zak-ba-ho-ri-e-san*).
- Familia eta lagun giroko hizkeran izaten den ahoskatze erlaxazioaz jabetu (*adiskide>[aixkire]; zer moduz>[sémuús]*)

GAITASUN ETA EDUKI ORTOTIPOGRAFIKOAK

- Maileguen egokitzea:
/n,l,r/ + /s,z,x/ (*unibertsitate, kontsonante...*)
/o,u/-z bukatutako maileguen egokitzea (*titulu, minutu, segundo...*)
- Hitz elkartuen idazkera (*jarleku, udal zerga, poliki-poliki...*)
- Ortografiako zalantzak (*ba-, bait-, -arazi, -(e)z gero...*)

EBALUAZIOA

Entzunaren ulermena

- Hizkuntza horretan hitz egiten duten lekuetako kulturen ezaugarriei eta ahozko komunikazioaren bereizgarrii buruzko ezagutzak eraginkortasunez aplikatzen ditu.
- Erregistro, estilo eta azentu estandar desberdinak atzematen ditu.
- Testuaren zentzu orokorra, funtsezko informazioa, puntu nagusiak, xehetasun garrantzitsuenak ulertzen ditu.
- Hitzunen iritzi eta jarrera inplizitu zein esplizituak ulertzen ditu.
- Testuaren komunikazio-funtzioak bereizten ditu, eta testuinguruaren eta testu-genero eta testu-motaren arabera, funtzio horietako adierazleen asmo eta esanahi aldeak atzematen ditu.
- Ahozko testu-genero eta testu-mota desberdinen patroik diskurtsiboen erabilerari lotutako esanahi desberdinak ulertzen ditu.
- Ahozko hizkuntzak berezko dituen egitura sintaktikoei lotutako esanahiak eta funtzioak ulertzen ditu erabilerari orokorreko testuinguruetan, baita bere interes eta espezializazio arloko espezifikagoetan ere.
- Ahozko lexikoa atzematen du, arrunta eta espezializatuagoa, bere interesari eta beharrei lotua esparru pertsonalean, publikoan, akademikoan eta profesionalean; ohiko esapideak eta esamoldeak ere atzematen ditu.
- Komunikazio-asmoen araberrako soinu, azentu, erritmo eta intonazio patroik arruntak eta espezifikagoak ere bereizten ditu.

Ahozko ekoizpena eta elkarreragina

- Xede-hizkuntza eta kulturaren alderdi soziokultural eta soziolinguistiko garrantzitsuenei buruzko ezagutzak egokitasunez aplikatzen ditu ahozko testuak sortzeko.
- Ziurtasuna erakusten du erregistro ezberdinak erabiltzean eta modu aproposan aritzen da egoera anitzetan.
- Hainbat motatako ahozko bakarrizketa zein elkarrizketa luze samarrak sortzeko estrategia egokiak eraginkortasunez eta naturaltasunez erabiltzen ditu.
- Diskurtsoa planifikatzeko komunikazio-asmoa, egoera, solaskideak eta komunikazio-kanala kontuan izaten ditu, eta diskurtsoaren jarraipena eta konponketa egiten du komunikazioa nekerik gabe gauzatu dadin.
- Markatutako helburu komunikatiboak betetzen ditu testuinguru espezifikorako adierazlerik egokiak erabiliz.
- Diskurtsoa modu argi eta koherentean artikulatzen du, testu-genero eta testu-motaren araberrako antolamendu-patroiak, eta kohesiorako baliabideak erabiliz.
- Eraginkortasunez argudiatzen du eta bere ikuspuntua ñabartzen du egitura enfatikoak erabiliz edo iruzkinak eta zehaztasun egoki eta esanguratsuak eginez.

- Egitura sintaktiko arruntak eta konplexuago batzuk ere ondo kontrolatzen ditu, nahiz eta noizbehinka sistematikoa ez den eta atzera eginez zuzen dezakeen hutsegiteren bat egin.
- Bere espezialitateari eta interesei buruzko eta gai orokorragoei buruzko lexiko zabala du.
- Formulazioa aldatzen du errepikapenak saihesteko eta itzulinguruak malgutasunez erabiltzen ditu esapide zehatzagorik aurkitzen ez duenean.
- Ahoskera eta intonazio argi eta naturalak ditu.
- Argi eta natural mintzatzen da, erritmo aldaketa handirik egin gabe, eta esan nahi duena mugatu beharra duenik ageri ez delarik.
- Behar beste hizkuntza-baliabide aplikatzen ditu eta hainbat egitura konplexu erabiltzen ditu deskribapen argiak eta zehatzak egiteko, ikuspuntuak adierazteko eta argudioak garatzeko; jardunean ez zaio asko antzematen hitz egokien bila dabilenik.
- Interakzioa malgutasunez, eraginkortasunez eta lankidetzaz kudeatzen du, ulertu duela argi utziz, solaskideari iritzia eskatuz, gainerakoak parte hartzera gonbidatuz, eta komunikazioa mantentzen lagunduz.

Ebaluaziorako honako irizpide hauek erabiliko dira:

Egokitasuna eta Koherentzia

- Diskurtsoak atazan eskatutakoa betetzen du, baita ariketa burutzeko denbora ere.
- Testua komunikazio-egoerara egokituta dago, erregistroa, gaia, eta hartzailea/solaskidea kontuan izanda.
- Emandako informazioa egokia eta esanguratsua da, eta ondo antolatuta dago, informazioaren kudeaketan ez dago hutsune edo jauzi nabarmenik.
- Diskurtsoak barne-koherentzia gordetzen du eta naturaltasunez garatzen da ideien arteko lotura argi adieraziz; horretarako, logika, denboralitatea eta kausalitatea aplikatzen ditu.
- Interakzioan badaki hitz egiteko txanda modu egokian erabiltzen eta hitzari eusten, batzuetan horretarako dotorezia falta bazaio ere.
- Denbora irabaztearren eta hitz egiteko txandari eustearren, zer esan formulatzen duen bitartean, esaldi eginak erabiltzen ditu.

Hitz-jarriotasuna eta Kohesioa

- Jario eta naturaltasun handiz komunikatzen da, diskurtsoaren erritmoa erregularra da, ez du eten luzerik egiten, eta malgutasunez birformulatzen du.
- Era askotako lokailuak eta erreferentzia-mekanismoak eraginkortasunez erabiltzen ditu.

Aberastasuna

- Bere lexikoa atazara egokitzeko, hartzailea/solaskidea, testuinguru soziolinguistikoa eta diskurtsoaren funtzioa kontuan ditu.
- Lexiko zabala eta zehatza du; adjetibazioa, aditzondoak, itzulinguruak, konparazioak edo adibideak erabiliz, ñabardurak egin ditzake.
- Formulazioa aldatzen du etengabeko errepikapena saihesteko.

Zuzentasuna eta Ahoskera

- Gramatika kontrol-maila ona du eta zuzentasun gramatikal nahiko handia, akats morfologiko eta sintaktiko gutxiko diskurtsoa du, eta egindako akatsak ez dira sistematikoak, ez diete ohiko egiturei eragiten eta ez dute komunikazioa eragozten.
- Ahoskera argia eta naturala du, azentu atzerritarra antzematen bazaio ere.

- Intonazio zuzena du, eta era askotako funtzioak (galdera, harridura, emozioa) bete ditzake.

Irakurriaren ulermena

Hizkuntza hori erabiltzen duten lekuetako kulturen ezaugarriei eta idatzizko komunikazioaren bereizgarriei buruzko ezagutzak eraginkortasunez aplikatzen ditu testua ulertzeko.

- Erregistro eta estilo estandar desberdinak atzematen ditu.
- Testuaren zentzu orokorra, funtsezko informazioa, puntu nagusiak eta xehetasun garrantzitsuenak ulertzen ditu.
- Egileen iritzi eta jarrera inplizitu zein esplizituak ulertzen ditu.
- Testuaren komunikazio-funtzioak bereizten ditu, eta komunikazio-asmo eta esanahi aldeak atzematen ditu.
- Idatzizko testu-genero eta testu-mota desberdinen ohiko patroik diskurtsiboen erabilerari lotutako esanahi desberdinak ulertzen ditu.
- Idatzizko hizkuntzak berezko dituen egitura sintaktikoei lotutako esanahiak eta funtzioak ulertzen ditu ohiko erabilera testuinguruetan, baita bere interes eta espezializazio arloko espezifikagoetan ere.
- Irakurketa-lexiko zabala du, orokorra baita espezializatuagoa ere bere interes eta beharrei lotua denean esparru pertsonalean, akademikoan edo profesionalean; ohiko esaerak eta esamoldeak ere ulertzen ditu.
- Bere interes edo espezialitateko gaietan hitz eta esapide ezezagunen esanahia testuingurutik ondorioztatzen du.
- Arruntak zein erabilera urriagokoak izan, formatu eta puntuazio konbentzioei eta konbentzio tipografikoei eta ortografikoei lotutako balioak eta esanahiak ezagutzen ditu, baita laburdura eta sinbolo arruntak eta espezifikagoak ere.

Idatzizko ekoizpena eta elkarreragina

- Testu idatziak sortzeko, xede-hizkuntza eta kulturaren alderdi soziokultural eta soziolinguistiko garrantzitsuenei buruzko ezagutzak egokitasunez aplikatzen ditu.
- Komunikazio-egoerara egokitzeko erregistroan eta estiloan egokitzapenak egiten ditu.
- Testu idatzi luze samarrak, zehatzak eta ondo egituratuak sortzen ditu.
- Puntu nagusiak garatzen ditu, behar den informazioa erabiliz horiek luzatzen ditu, eta hainbat iturritatik jasotako informazio esanguratsua egokitasunez integratzen du.
- Jarritako helburu komunikatiboak betetzen ditu, testuinguru espezifikorako adierazlerik egokienak erabiliz.
- Testua modu argi eta koherentean artikulatzen du, testu-genero eta testu-motaren arabera antolamendu-patroiak eta kohesio-baliabideak egokitasunez erabiltzen ditu.
- Deskribapen eta narrazio argi eta zehatzak garatzen ditu.
- Eraginkortasunez argudiatzen du eta bere ikuspuntuak ñabartzen ditu, egitura enfatikoak, iruzkinak eta zehaztasun egoki eta esanguratsuak eginez.
- Egitura sintaktiko arruntak eta konplexuago batzuk ere ondo kontrolatzen ditu, nahiz eta noizbehinka sistematikoa ez den eta komunikazioan eraginik ez duen hutsegiteren bat egin.
- Bere espezialitateari eta interesei buruzko eta erabilera orokorreko lexiko idatzi zabala du.
- Formulazioa aldatzen du errepikapenak saihesteko, eta itzulginguruak malgutasunez erabiltzen ditu esapide zehatzagorik ez duenean.
- Behar besteko zuzentasunez erabiltzen ditu ortografia-patroiak, arruntak eta espezifikagoak.

Ebaluaziorako honako irizpide hauek erabiliko dira:

Egokitasuna eta Koherentzia

- Idatzitakoa proposatutako xedera ondo egokituta dago (narrazio testua, deskriptiboa, iritzizkoa, eskutitz administratiboa), hitz kopurua egokia da.
- Ekoizpena egokituta dago erregistroa, hartzailea eta komunikazio egoera kontuan izanda.
- Informazioa egokia eta esanguratsua da, eta hurrenkera logikoa jarraitzen du, informazioaren kudeaketan ez dago hutsune edo jauzi nabarmenik.
- Testuak barne-koherentzia gordetzen du eta diskurtsoaren hurrenkera naturala jarraitzen du (logika, denbora eta kausalitatea).
- Ideiak ondo lotuta daude, ideia batetik besterako bidea naturaltasunez eginda dago, hutsune barik; ideiak behar bezain ondo garatuta daude, eta modu argian azalduta.

Kohesioa eta Testu egituraketa

- Testua paragrafotan egituratuta dago, paragrafoen hasiera eta amaiera markatzeko baliabide tipografikoak egoki erabilia daude.
- Paragrafoak eta esaldiak ondo lotuta daude; horretarako, diskurtso antolatzaileak, era askotako lokailuak eta erreferentzia-mekanismoak eraginkortasunez erabili ditu; horri esker, ideiak ere ondo lotuta daude eta testua argia da.
- Aditzaren tempusa eta aspektua ondo erabilia daude.
- Puntuazioaren erabilera egokia egiten du.

Aberastasuna eta Zehaztasuna: Lexikoa eta Morfosintaktikoa

- Bere lexikoa eskatutako ariketara egokitzeko, hartzailea/irakurlea, testuinguru soziolinguistikoa eta testuaren funtzioa kontuan ditu.
- Lexiko aberatsa du, eta egitura morfosintaktiko sorta nahiko zabala, adjektiboak, aditzondoak, itzulinguruak, konparazioak edo adibideak erabiliz ñabardura batzuk egin ditzake.
- Lexiko zehatza erabiltzen du, ohikoa ez den elementuren batean zehaztasunik eza ager litekeen arren.
- Formulazioa aldatzen du beharrezkoak ez diren errepikatzeak saihesteko.

Zuzentasuna: morfosintaktikoa eta morfologikoa

- Gramatika kontrol-maila ona du eta zuzentasun gramatikal nahiko handia, akats morfologiko eta sintaktiko gutxi egiten ditu, eta egindakoak ez dira sistematikoak, ez dira oinarritzkoak, eta ez dute irakurketan eragiten; egitura konplexuak erabiltzean edo hain ohikoak ez diren egoeretan egin litzake akats batzuk.
- Idatzitako testuko hitzen ortografia zuzena da, ez du akats sistematikorik egiten, ohikoak ez diren elementuetan edo erabilera espezifikoak dutenetan akatsen batzuk egin litzake.
- Letra larriak eta xeheak ondo bereizita erabiltzen ditu.

Bitartekotza

- Behar bezain sakon ezagutzen ditu hizkuntza erabiltzen den lekuko alderdi soziokultural eta soziolinguistiko garrantzitsuenak.
- Testuinguruaren araberrako egokitzapenak egiten ditu, eta ziurtasuna erakusten du erregistro eta estilo desberdinak erabiltzean.
- Egokitasunez aritzen da egoera ezberdinetan, eta ez du formulazio akats garrantzitsurik egiten.
- Estrategia aproposak eraginkortasunez eta naturaltasunez erabiltzen ditu bitartekaritza egiteko.

- Prozesatu behar dituen testuak helburu, egoera, parte-hartzaile eta komunikazio-kanalera egokitzeko prozedura egokiak eraginkortasunez eta naturaltasunez aplikatzen ditu.
- Mezua argi eta eraginkortasunez transmititu ahal izateko behar duen informazio zehatza lortzen du.
- Transmititu nahi edo behar duen informazioa modu egokian antolatu eta behar bezain ondo zehazten du.
- Nahikotasunez transmititzen du informazioa, baita hiztunen edo egileen tonua eta asmoa ere.
- Partaideen arteko interakzioa erraztu dezake parte-hartze egokien bidez diskurtsoa monitorizatuz, esandakoa errepikatuz edo birformulatuz, iritziak eskatuz, garrantzitsutzat jotzen dituen kontuetan sakontzeko galderak eginez, eta eztabaidaren haria argitzeko beharrezkoa denean informazioa eta argudioak laburtuz.
- Iturrien edo alderdien informazioa eta ideiak alderatu eta kontrastatzen ditu, eta horietako alde garrantzitsuenak egokitasunez laburtzen ditu.
- Gai da beste aukera batzuen abantailak eta desabantailak aztertu ondoren akordiozko irtenbidea proposatzeko.